

Werelddag tegen diabetes (14 november 1998)

S. Van Laere

Medical News, 13 november 1998, jaargang 3, nummer 56 - pg. 9

Belang van preventie

Zaterdag 14 november is uitgeroepen tot Werelddag tegen diabetes. Dat is geen overbodig initiatief want volgens de Wereld Gezondheidsorganisatie is diabetes in de geïndustrialiseerde landen wellicht de derde grootste doodsoorzaak na cardio-vasculaire aandoeningen en kanker. Toch is deze aandoening voor velen onbekend terrein, vandaar het belang van het vroegtijdig opsporen en de preventie van diabetes.

De volledige wetenschappelijke benaming voor suikerziekte is diabetes mellitus, afgeleid van het Griekse woord diabetes ('gaan doorheen') en het Latijnse woord mellitus ('honingzoet'). Dit verwijst naar een belangrijk symptoom van de aandoening dat al meer dan 2000 jaar geleden werd vastgesteld, namelijk de aanwezigheid van suiker in de urine.

Consensusvergadering

In Vlaanderen wordt geen aparte campagne geplant. "Vrijdag 22 november 1998 hebben we namelijk een belangrijke consensusvergadering rond de human rights met minister van Volksgezondheid Marcel Colla", zegt Dokter Frank Nobels, hoofdredacteur van de Vlaamse Diabetesvereniging en één van de kandidaten op het voorzitterschap van de VDV voor de mandaatsperiode 1999-2003. "We willen eerst de resultaten van die vergadering afwachten."

Nood aan informatie

De klemtoon van de Werelddag tegen diabetes ligt in het tijdig opsporen van diabetes, en zelfs nog vooraleer suikerziekte toeslaat door middel van een aangepaste preventie. Zo worden naast de patiënten zelf ook de artsen opgeroepen om maximaal aandacht te besteden aan klachten die op diabetes zouden kunnen wijzen (zie verder). De nood aan informatie worden meteen in de praktijk onderstreept door het feit dat de helft van de lijdens aan diabetes dat niet eens zelf weet. Als we de cijfers van de diabeteslijders in ons land bekijken, wordt meteen de omvang van suikerziekte duidelijk. Zo hebben in België momenteel vermoedelijk ongeveer 265.000 personen gediagnosticeerde diabetes. "Officiële cijfers bestaan er niet. Naar schatting 2% van de bevolking lijdt aan diabetes, en voeg daar dus nog eens 2% bij die het niet weet", aldus Dr. Nobels. Ongeveer 105.000 van deze personen wordt met insuline behandeld (waarvan 26.000 type 2 patiënten een combinatie van insuline met orale anti-diabetica gebruikt. 76.000 patiënten wordt enkel met orale hypoglycemiserende middelen (tabletten) behandeld. De rest krijgt een dieet voorgeschreven. "Het belang van preventie wordt nog duidelijker als je weet dat dieetvoorschriften niet terugbetaald worden", voegt Dr. Nobels hier aan toe. Onrustwekkend is dat diabetes ten gevolge van de langere levensverwachting en de slechte levens- en voedingsgewoontes die overgewicht bevorderen dreigt toe te nemen.

Verschillende types

Essentiële factor is insuline. Als koolhydraten worden opgenomen, worden zij omgezet tot een basale vorm van suiker (de glucose). Het lichaam heeft deze brandstof nodig om in de energiebehoefte te voorzien. Bij diabetes is sprake van een stoornis in het proces dat de hoeveelheid glucose in het bloed reguleert. Belangrijkste factor in dat proces is de insuline, een hormoon dat geproduceerd wordt door gespecialiseerde cellen in de pancreas (de zogenaamde bèta-cellen). Naast de insulineafhankelijke diabetes mellitus (IDDM) die vooral bij kinderen en jonge volwassenen voorkomt (type 1 patiënten), is er ook de niet insuline-afhankelijke diabetes mellitus (NIDDM of type 2 patiënten) die veelal bij patiënten ouder dan 40 jaar voorkomt en waarbij erfelijke voorbeschiktheid en overgewicht een belangrijke rol spelen. Andere vormen zijn de zwangerschapsdiabetes en de secundaire diabetes, een gevolg van andere aandoeningen of geneesmiddelen.

Symptomen

Symptomen die op een begin van diabetes wijzen zijn onder meer voor IDDM frequent urineren, overmatige dorst en honger, gewichtsverlies, vermoeidheid en zwakte, misselijkheid en braken. Voor NIDDM zijn dat eveneens overgewicht maar ook slaperigheid, wazig zicht, tintelen en doofheid in handen en voeten, huidinfecties, langzaam helen van wonden (vooral in de voeten) en jeuk. Een NIDDM wordt veelal gediagnostiseerd via de complicaties, eerder dan via de symptomen typisch voor diabetes. Momenteel is het nog altijd niet mogelijk suikerziekte te genezen. De behandeling is gericht op een normalisatie van het suikergehalte in het bloed. Op het gebied van onderzoek naar het voorkomen en genezen van diabetes valt nog veel te onderzoeken. We beginnen nu inzichten te krijgen in de mechanismes die de aandoening uitlokken. Studies lijken erop te wijzen dat het om een auto-immuun proces gaat, wat betekent dat het organisme zelf de eigen insulineproducerende cellen vernietigt.

Info bij de Vlaamse Diabetesvereniging (VDV), tel. 091220.05.20. Er is ook een anonieme hulplijn (tel. 0800/96.333). Binnenkort komt bij de VDV ook het boek 'Diabetesverhalen uit het leven' uit met naast verhalen eveneens medische duiding.